

Fuglalívið ger Føroyar ríkari. Og ríkari verður tað, tá nýggir fuglar búsetast her. Eg hugsi um grágæsnar, sum nú flúgva oyggjanna millum og eiga her segði Michael Matras í Grækarismessurøðu síni. Myndina hevur Kalmar tikið í Havn fyri stuttum.

og tað hevur spískan nevsbrodd, so um álknupur, skrápskrókur og aftasta klógv á lunda sigast vera skaðilg ting, so er tjaldur við sínum spíska nevi eisini hættisligt at koma í holt við hjá fíggingdum.

Grækarismessudagur er feigdardagur í Gerðum: fyrst skalvalopini 1745 og 1765 og síðan Norðistovu-báturin, sum fórst í 1910.

Fuglaljóð eru vøkur og lívgandi, gevur tí tær far um tey. Ein hin vakrasta náttin, eg minnst, var í Jútlandi 1974, har danski fuglfrøðingurin, Emil Lütke, frá kl. 1.30 til kl. 7 á morgni gekk gjøgnum skógin við flokki av lærarum, og greiddi frá, nær teir ymsu fuglarnir fóru at láta, og hvørji fuglaljóð, vit hoyrdu.

Fuglalívið ger Føroyar ríkar

Jú, fuglalívið ger Føroyar ríkari. Og ríkari verður tað, tá nýggir fuglar búsetast her. Eg hugsi her um grágæsnar, sum nú síggjast flúgva oyggjanna millum og eiga her og um kvørkveggjuna, sum eisini gjørdist okkara stóðufuglur. Sjálvur hevði eg ta frægd at eygleiða eitt innanhýsis kvørkveggjupar í fjør, sum hevði 3 urtir. Latum okkum gera okkara til, at fuglalívið trívist eins væl har tað er nærbylt, har tað er fábylt sum í óbygdum. Og latum okkum røkja nýtslufuglin við skili og varðveita stovnin, eins og vit eisini verða at umsita og hægriða fiskastovnin við skili.

Lívið má ikki byggja á tilvild og lottari, tí ta verða tey fægstu væl fyrri og tey flestu fáteak. Væl kanst tú vera heppin, men tað gongst ikki

altíð so væl, sum í søguni hjá einum av býarskøldum okkara, tá hann letur unglingar á útróðri verða uppstoppaðar fyrri bensin, og einki er at gera enn at leggja seg fyrri íla una náttina, og letur teir vakna á miðjari nátt av, at nakað sleingist móti báttinum; tá er tað ein dunkur, hálvfullur av bensini, og teir eru ikki seinir at koyra á motorin, starta og sigla til lands. Ella sum tá seyðamaðurin kom fram á eitt eynaligt beinbrotið lamb og beinanvegin, tá hann leit seg um, fann eina heila ull ella stórpesju, so hann kundi kiltra tað heim, spjálka tað í nakrar dagar og síðan sleppa tí aftur til mammuna. - Men so heppin eru bert tey einstøku, øll hini kenna ikki til slíkt heppi.

Vit drupu seinasta gorfuglin...

Vit eiga ikki í samfelagslívinum at fara fram eftir fummum. Men mangir av vinnulívsburðunum tykkast rættiliga vera truplir, ikki ólíkir ær, har tað liggur eftir kroppi, og nærum allur bóunin stingur út; tað verður tá neyðugt hjá áranum at stinga hann inn aftur og seta ærina í undansleip, at burðurin kann fullbúast, og fullbórið lamb verður lemt seinni.

Vit drupu tann seinasta gorfuglin. Tað má ongantíð henda aftur, at vit oyða nakað fuglaslag. Vit mugu heldur ikki gera hesar oyggjar til eina oyðimørk eins og beduinar gera í Sahara við síni yvirskipan. Teir eru fedrar at hesi oyðimørk og víðka hana við fleiri km um árið. Gera vit á sama hátt, verður fyrst snar-

vallað, so svartloysi og síðan oyðib.

Vit mugu heldur ikki oyða nakran fiskastovn, tá steðgar alt upp, og vit hava gingið okkum í ófæri, fáa ikki vent og detta oman fíggarliga eins og seyður, ið gongur eftir tí besta grasinum og sniðrásar seg inn í uksina eftir teim seinastu vælsmakandi nálanum, men gongur seg fastan, fær ikki vent, tí tað er stellbergið, hann hevur fyrri framman, so har er einki val; hann má á bláman, og bert um stelt er niðurfyrri, fer hann ikki í sor og kann bjarga sær á land, um fjøra av tilvild skuldi verið hinumegin bergið.

Latið okkum binda um heilan fingur

Vit hava, sum áður sagt, stórt arbeiðsloysi. Vit høvdu uppgangstíðir við líft. Men uppgangin átti at verðið darvað, áðrenn hon toppaði; so hevði undanbrekkan og afturgongdin neyvan verið so brøtt, sum hon er nú. Men kanska gott er at vera eftirklókur. Vandir var og er í hvørjari vælferð. Og samfelagsligir váðbreistir tykkast vera hvønn dagskostur. Fólk ið fellur í máttloysi, og líkasæla fellur yvir okkum, ein líkasæla, sum vit verða at rysta av okkum aftur, tí vit koma øll hvørjum øðrum við. Vit skulu øll vera her og liva í hesum samfelagum. Samfelagsstættimur kunnu ikki ónast, allir mugu taka tøk í felag. Vit eru vörðin fáteak, hóast enn væl betur fyrri enn fólk í mongum londum.

Tá Bismarck hevði knúvað Danmark í 1864, vóru danir vónbrotnir, men Enrico Dalgas kom tá við slagorðinum: Hvad udad tabes, skal indad vindes, og

tað var ein væla og munað góð uppdyrking, hann fekk í lag.

Eisini hjá okkum lærir neyð nakna kvinnu at spinna. Her krevst samanhald og nýhugsan, so tað munar.

Vit hava vinnuliga ligið í aldudalinum. Vit hava leingi ligið og mylt í andstroiymi at ná skiftitangan, men umstøðir tykkast hava eydnast at koma um nebbingina, og vit hava aftur fingið víðræði í Klaksvík. Nú ræður um at duga at umsita hetta víðræði, tí tað er eingin kunstur at kollsigla sjálvt í besta veðri. Latíð okkum tí binda um heilan fingur hesaferð og ikki lata fíggarligt ovurkæti skola stóði undan okkum aftur.

Eiga at vísa á skeivleikar

Vit eiga at vísa á avgjörðar skeivleikar í samfelagnum, og tað hevur onkuntíð verið gjørt; men tað ger einki, um bispur o.a., tá teir hóma grundleggjandi órættvísi, eisini tala at aðrastaðni enn har teir sjálvir liggja sum lýt millum tvær negl.

Eg haldi, teir eins væl áttu at harmast um, at samfelagið letur sjúklingar, tengdir at dýrum heilivági, summir fyrri lívið, gjalda meirvirðisgjald omaná fyrri seinastu oyru teirra. Her eru vit dragnaðir afturum sjálv amerikumenn, sum vit í mong ár hava dálloð fyrri á hesum øki at vera lítið at sær kommar.

Í Fuglakvæðinum, sum Nólsoyar Páll yrkti helst í 1806, letur hann tjaldrið, sum er Páll sjálvur, verja smáfuglarnar, tey minni mentu, móti rovfuglunum, embætismannunum, sum hann her nýtir høvi at geva

skortflegingu fyrri teirra atburð móti fýroyingum. Ørmin er, stýrandi krúnprinsurin, Friðrikur Sætti, Falkurin, skansakommandanturin Løbner, Skúgvurin er Wensel Hammershaimb, fúti, Gorpurin Mørch handelsforvalitari, Krákan er Stremoyar sýslumaðurin Jøen Christiansen Øre, Kjógvin Ole Evensen, sýslumaður í Suðuroy, og Smirilín er kommandant sergentur Schventsen á Havnarskansa. Eitt sera vælyrkt kvæði ella táttur, helst tann besti í fýroyskum skaldskap.

Ok á fýroyingar

Men hóast tað nú eru runnin 200 ár, síðani hesar hendingar fóru fram, so tykkast tað í dag mongum fýroyingi líkt, at hesir embætismenn eru uppafturgjavnir og setstir til borðs í Keypmannahavn, har teir leggja hvaðna harðari ok á fýroyingar enn fyrri tveimum öldum síðani.

Ikki lógið, at føðingardagsbarnið, sum í dag rundar tey hálvthundrað, fekk navnðið Skótalið Nólsoyar Páls.

Tað vóru vágsdreingir, sum tóku stig til at stovna skótaliðið grækarismessudag í 1944. Fyrsti liðførari var Ásmundur úr Hvalvík, og manningin var tá umframt Ásmund: Johan Martin Samuelsen (Hannemann), Ingolf Samuelse, Ragnar Samuelsen, Otto Juul Sjöstein, Hákon Joensen, Ejlev Joensen, Jørgen Joensen, Ernst Samuelsen, John Høj, Karl John Nielsen, Asbjørn Joensen, Torfinn Dahl, Karl Martin Klein, Sonni Eliassen, Jaspur Klakstein, Sámal Júst Bjartalíð, Símun Waag, Hans Andrias Eliassen, Julian Eliassen, Hjalgrím Joensen, Svein Juul Frederiksen, Mads Dahl og Guðleiv Guðjónsson og Jógvan Páll Mikkelsen. Vónandi er eingin dottin burtur ímillum. Fyrstu legurnar vóru á Toftum, í Hvalvík, í Vágum, og fyrsta landslegan var norðuri á Eiði í 1951.

Fyrsta uttanlandsferðin var til Danmarkar, Ebeltoft, í 1959. Í 1951 kom skótaliðið Royndin út á fyrsta sinni. Ári 1954-56 lá SNP útfærri stílt, men síðani 1957 hevur liðið verið virkið alla tíðina. Robert Joensen var sum ein pápi á SNP, og tað var til hansara, farið varð, tá knútar skuldu loysast. Í 1951 var Uppistova bygd, og núverandi Uppistova varð bygd í 1980. Í dag hevur liðið bæði dreingja og gentuskótar, bæði úlvur, skótar, birkibeinarar og rovarar, eini 100 virkin í tali. Tað eru nógvar menn og mangar kvinnur, sum eiga rós uppiborið fyrri teirra arbeiði í skótarørsluni, men

ov drúgført verður at nevna tey her, men stóra tøkk øll somul. Tó kann eg ikki lata vera við at nevna tykkum báðar, Jan Andersen og Jørgen Ellingsgaard, sum hava havt leiðsluna um hendi longri enn nakar annar. Hjartaliga tilukku, SNP og bliðan byrd framyvir.

Í fyrsta foreldraráðnum sótu Sigurd Heinesen, Símun Andreassen, Andrias Thomsen, Jaspur Leivsgarð og Robert Joensen.

Eisini Santa Jørgundsgildi hevur føðingardag í dag. Tað var stovnað sum ein hjálparfelagsskapur á grækarismessu 1976. Fyrsti formaður var Jóannes Leivsgarð, og núverandi formaður er Børge Simonse. Tillukku við degnum, Skt. Jørgund. Eisini skal eg nevna Skúvadalsvinir, sum saman við Skt. Jørgundsgildi hava stuðlað Skúvadalshúsinum og sett tað í góðan stand til SNP. Tað eru Ingolf Samuelsen og hansara menn, sum standa á odda fyrri Skúvadalsvinum.

Hornorkestrið

Hetta er 43. ferðin, at hornorkestrið skipar fyrri grækarismessuhaldi, og tað skulu tit hava hjartans tøkk fyrri; eisini tøkk bæði SNP og KFUM- og KFUK-skótarir. Uttan tykkum øll var Klaksvíkin væl fátækari.

Latið okkum at enda vera samsint við Bernhardi Brim, skaldi og skótavini, tá hann í yrking sigur:

So leingi, sum fjøllini standa,
og Guð mær unnar at anda,
so leingi, sum rødd mín kann ljóða,
skal eg ei gloyma tað góða.

Góða grækarismessu.

